

Štvrtročný komentár k politike obozretnosti na makroúrovni

Október 2019

Vydavateľ

© Národná banka Slovenska 2019

Adresa

Národná banka Slovenska
Imricha Karvaša 1,
813 25 Bratislava

Elektronická verzia

[https://www.nbs.sk/sk/publikacie/
publikacie-dohladu/stvrtrocny-komentar-
k-politike-obozretnosti-na-makrourovni](https://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-dohladu/stvrtrocny-komentar-k-politike-obozretnosti-na-makrourovni)

Práca neprešla jazykovou úpravou. Reprodukované na vzdelávacie a nekomerčné účely je povolené s uvedením zdroja.

ISSN 2644-5492 (ELEKTRONICKÁ VERZIA)

ZHRNUTIE ROZHODNUTIA BANKOVEJ RADY NBS

O VÝŠKE PROTICYKLICKÉHO KAPITÁLOVÉHO VANKÚŠA

Úroveň vankúša sa nemení

- Rast úverov sa postupne zmierňuje
- Faktory stimulujúce dopyt po úveroch ostávajú prítomné (prehrievanie na trhu práce, nízke úrokové sadzby, konkurencia na úverovom trhu), tlmiačo pôsobí prísnejšia makroprudenciálna politika a postupná saturácia na trhu s úvermi domácnostiam
- Indikátor finančného cyklu klesá, stále je však na vyšších úrovniach
- Kumulácia rizík na trhu úverov sa postupne zmierňuje

Schválená výška vankúša

- Výška vankúša od 1. augusta 2019: 1,50 %
- Výška vankúša od 1. augusta 2020: 2,00 %

Vývoj finančného cyklu

- Finančný trh sa nachádza v pokročilej expanzívnej fáze
- Cyklické riziko sa tvorí najmä v oblastiach:
 - Nadmerný rast úverov domácnostiam
 - Prehrievanie na trhu práce
 - Vývoj cien na trhu nehnuteľností
 - Nízka úroveň kreditných nákladov a miery vnímania rizika
- Simulácia na najbližšie obdobie naznačuje stabilizovaný vývoj

Výhľad na ďalší štvrtrok

- Nepredpokladáme potrebu zvyšovania úrovne proticyklického kapitálového vankúša v nasledujúcom štvrtroku
- V prípade vzniku nepriaznivých okolností na finančnom trhu, najmä v prípade kumulácie kreditných strát v bankovom sektore, je NBS pripravená okamžite pristúpiť k znižovaniu úrovne proticyklického kapitálového vankúša v potrebnej miere

OBSAH

Úvod.....	4
1 Hodnotenie vývoja v druhom štvrtroku 2019.....	5
2 Rozhodnutia v oblasti makropudenciálnej politiky	8
3 Ciele makropudenciálnej politiky	12
4 Prílohy	13

Úvod

Podmienkou pre zdravé fungovanie ekonomiky a udržateľný ekonomický rast je prítomnosť zdravého finančného systému. Finančný sektor plní niektoré základné vitálne funkcie v ekonomike (financovanie ekonomiky, možnosť sporenia a investovania, platobný styk a pod.). Základným predpokladom fungovania zdravého finančného systému je stabilita finančného systému, teda stav, keď je finančný sektor dostatočne odolný voči prípadným šokom a rizikám, ktoré by za istých okolností mohli narušiť jeho fungovanie, a tým negatívne zasiahnuť ekonomiku. Makroprudenciálna politika prostredníctvom využívania rôznych nástrojov prispieva k finančnej stabilite, najmä zvyšovaním odolnosti finančného systému a zmiernením kumulácie systémových rizík. Za účelom plnenia tohto cieľa makroprudenciálna politika identifikuje, monitoruje, posudzuje a zmierňuje systémové riziká pre finančný systém.

Cieľom Štvrťročného komentára k politike obozretnosti na makroúrovni je monitorovať aktuálny vývoj na finančnom trhu s osobitným dôrazom na úverový trh a vyhodnocovať vývoj systémových rizík spojených s týmto vývojom. Kvantitatívne a kvalitatívne hodnotenie v predložennom komentári zohľadňuje informácie dostupné k druhému štvrťroku 2019. Štvrťročný komentár je zároveň analytickým podkladom pre pravidelné štvrťročné rozhodnutia Bankovej rady Národnej banky Slovenska o výške proticyklického kapitálového vankúša. Analytické hodnotenie môže byť aj podkladom pre aktivovanie alebo zmenu iných nástrojov makroprudenciálnej politiky. Dokument je po formálnej stránke rozdelený na tri časti:

i) stručná analýza s hodnotením najvýznamnejších zmien z hľadiska systémového rizika v aktuálnom štvrťroku, ii) súčasné nastavenie a zmeny nástrojov makroprudenciálnej politiky vrátane aktuálneho rozhodnutia o výške proticyklického kapitálového vankúša a iii) tabuľka sledovaných cieľov makroprudenciálnej politiky.

1 Hodnotenie vývoja v druhom štvrťroku 2019

V druhom štvrťroku 2019 sa finančný trh nachádzal v pokročilej fáze finančného cyklu charakterizovanej zmiernovaním expanzívnych trendov, predovšetkým rastu úverov. Napriek ochladzujúcim trendom sa riziká na finančnom trhu tvoria aj naďalej, aj keď miernejším tempom ako tomu bolo v predchádzajúcich štvrťrokoch. Zmiernovanie svetového dopytu sa postupne začína prejavovať aj v slovenskej ekonomike, ktorá po kulminácii dynamík rastu v uplynulom roku, v prvej polovici roka 2019 postupne pribrzdžovala svoj rast, pričom však produkuje nad svojim potenciálom. Prehrievanie ekonomiky sa najvýraznejšie prejavuje na pracovnom trhu. Uvedený vývoj na pracovnom trhu v kombinácii s pretrvávajúcimi nízkymi úrovňami úrokových mier, silnou konkurenciou na úverovom trhu a trendmi na trhu nehnuteľností podporujú dopyt súkromného sektora po nových úveroch.

Úvery poskytnuté súkromnému sektoru¹ v druhom štvrťroku 2019 zmiernili svoj rast, keď spomalili tak úvery poskytnuté domácnostiam, ako aj sektoru podnikov. Tempo ich medziročného rastu v druhom štvrťroku 2019 dosiahlo úroveň 6,8 % (8 % v prvom štvrťroku 2019). Napriek spomaľujúcim tendenciám sa dynamiky ich rastu aj naďalej nachádzali v druhom štvrťroku nad priemerom EÚ (2,6 %) aj eurozóny (2,3 %). Za zmiernením dynamiky rastu úverov stál predovšetkým rast úverov domácnostiam, ktoré v druhom štvrťroku 2019 spomalili na 8,6 % úroveň (medziročný rast na úrovni 9,6 % v prvom štvrťroku 2019). Spomalenie rastu úverov domácnostiam bolo ovplyvnené najmä opatreniami makroprudenciálnej politiky a postupnou saturáciou v niektorých segmentoch na trhu s úvermi na bývanie. Napriek trendom spomaľovania bol rast úverov domácnostiam druhý najrýchlejší v EÚ.² Spomalenie rastu úverov sa prejavuje aj vo vývoji zadlženosti súkromného sektora, ktorá sa v prvom polroku 2019 stabilizovala na úrovni 94,1 % HDP.

Tempo rastu úverov podnikovému sektoru sa už pred vyše rokom stabilizovalo na 5 % úrovniach, pričom ich rast v tomto období nedosahoval dynamiku vývoja ich fundamentov³. K polroku 2019 tempo ich medziročného rastu ďalej pokleslo na 3,5 % úroveň (4,9 % v prvom štvrťroku

¹ Úvery poskytnuté domácimi bankami sektoru domácností (S14 a S15) a sektoru nefinančných podnikov (S 11) v tuzemsku, zdroj: hlásenia bánk, V (NBS) 33 - 12.

² Rýchlejšie rástli úvery domácnostiam v druhom štvrťroku 2019 iba v Bulharsku.

³ Rast nominálneho HDP a podnikových tržieb.

2019). Postupne sa zhoršujúce očakávania podnikov ohľadom ďalšieho ekonomického vývoja prejavujúce sa v poklese ich ekonomického sentimentu sa tak odrazili aj vo vývoji dopytu podnikového sektora po nových úveroch. Zadlženosť podnikového sektora sa vplyvom mierneho tempa rastu úverov od leta minulého roka znižuje, pričom aktuálne dosiahla úroveň 51,5 % HDP.

Trendy príznačné pre rastovú fázu finančného cyklu je možné pozorovať aj na vývoji na trhu nehnuteľností, kde si rast cien aj naďalej zachováva dvojciferné dynamiky. Ceny bytov na sekundárnom trhu v druhom štvrtroku 2019 medziročne vzrástli o 11,9 %. Zároveň v druhom štvrtroku 2019 došlo k zmene trendu, keď po piatich rokoch poklesov došlo k medziročnému nárastu počtu inzerovaných bytov na sekundárnom trhu o 2,8 %. Nakoľko rast cien nehnuteľností aj v druhom štvrtroku 2019 predbehol dynamiku vývoja priemernej nominálnej mzdy v hospodárstve, dostupnosť bývania sa v druhom štvrtroku zhoršila, keď index dostupnosti bývania pokračoval v trende svojho poklesu. Znamená to, že na jeden meter štvorcový je v priemere potrebné pracovať dlhšie, ako tomu bolo v predchádzajúcich štvrtrokoch, a to aj napriek ďalšiemu poklesu úrokových sadzieb na úvery na bývanie. Aktuálne tento index dosahuje hodnoty z polovice roka 2007 v rámci predchádzajúcej expanzívnej fázy.

V oblasti ziskovosti nadviazal bankový sektor v druhom štvrtroku 2019 na trendy z predchádzajúcich období, keď sa síce jeho zisk pohybuje na relatívne stabilných úrovniach, avšak za cenu zvyšovania citlivosti bankového sektora voči rizikám cyklického charakteru. Čistý zisk bankového sektora po zdanení vzrástol k júnu 2019 medziročne o vyše 2 %. Rast zisku dosiahli banky najmä vplyvom dvoch významných faktorov, nárastom portfólia v dôsledku zvýšenej snahy bánk pri poskytovaní úverov a v dôsledku cyklického vývoja aj výrazne nízkej úrovne nákladov na kreditné riziko. Tieto trendy však zároveň zvyšujú citlivosť bankového sektora voči cyklickým rizikám, ktoré sa začnú prejavovať v prípade obrátenia finančného cyklu. Napriek medziročnému nárastu čistého zisku sa ziskovosť bankového sektora meraná prostredníctvom ukazovateľa pomeru zisku k vlastným zdrojom medziročne mierne zhoršila⁴. Tento vývoj naznačuje, že napriek zvýšenému úverovaniu sa banky v dôsledku poklesu úrokových marží dostávajú pod tlak. Pozitívnu správou je mierny nárast solventnosti bankového sektora, keď úroveň ukazovateľa celkovej primeranosti vlastných zdrojov v priebehu prvého polroka 2019 vzrástla z 18,2 % na 18,4 %. Za nárastom solventnosti bankového sektora boli zmeny v dividendovej politike a ponechanie si časti zisku vykázaného za rok 2018, čím sa zvyšuje odolnosť bánk voči rastúcim rizikám cyklického charakteru.

⁴ Pokles ukazovateľa ROE z úrovne 9,9 % na konci prvého polroka 2018 na 9,0 % úroveň na konci prvého polroka 2019. Zdroj: NBS.

Prítomnosť pokročilej rastovej fázy finančného cyklu charakterizovanej postupným ochladením expanzívnych trendov vo viacerých oblastiach indikuje aj kompozitný ukazovateľ finančného cyklu, Proticyklický smerovník. Vývoj tohto ukazovateľa pokračoval v druhom štvrtroku 2019 v trende poklesu, väčšina jeho komponentov však aj naďalej ostáva na zvýšených úrovniach. Riziká spojené s vývojom finančného cyklu sa tak generujú aj naďalej, avšak miernejším tempom. Zmierňovanie rastových trendov je spojené najmä s pribrzdením rastu úverov v segmente podnikov a pokračujúcim zhoršovaním indikátora dôvery. Na druhej strane v smere zvyšovania tlakov na finančnom trhu pôsobí vývoj na trhu nehnuteľností. Referenčná hodnota Proticyklického smerovníka aktuálne poukazuje na úrovne proticyklického kapitálového vankúša vo výške 1,75 %. Simulácia ďalšieho vývoja na najbližšie štvrtroky poukazuje na stabilizovaný vývoj. Zároveň ukazovatele dôležité z pohľadu rozpúšťania úrovne proticyklického kapitálového vankúša, predovšetkým úroveň kreditných strát, nenaznačujú potrebu rozpúšťania vankúša.

Aktuálne riziká pre ďalší vývoj finančného trhu sú najmä cyklického charakteru, ktoré sa budú materializovať v prípade otočenia finančného cyklu. Aktuálne sa zvýraznili riziká možného skoršieho, ako aj prípadného výraznejšieho ochladenia svetovej ekonomiky s následným nepriaznivým dopadom aj na slovenskú ekonomiku. Tento vývoj môže byť podporený pokračovaním prijímania opatrení v rámci realizovanej protekcionistickej politiky ako aj nastátím neriadeného brexitu. Uvedený vývoj by zároveň zvýšil aj turbulencie na svetových finančných trhoch, čo by znamenalo ďalší nepriaznivý dopad na slovenský finančný trh.

2 Rozhodnutia v oblasti makropudenciálnej politiky

2.1 Aktuálne rozhodnutie NBS k príslušnému štvrťroku

Banková rada NBS sa na svojom zasadnutí dňa 21. 10. 2019 rozhodla ponechať mieru proticyklického kapitálového vankúša na úrovni 2,00 %. Pri rozhodovaní o miere proticyklického kapitálového vankúša Banková rada NBS zvažila aj pozíciu Európskej centrálnej banky v súlade s článkom 5 nariadenia SSM⁵.

2.2 Aktuálne platné nastavenie makroprudenciálnych nástrojov zo strany NBS

Proticyklický kapitálový vankúš

Na základe rozhodnutia NBS č. 6/2018 z 3. 7. 2018 nadobudla od 1. 8. 2019 účinnosť miera proticyklického kapitálového vankúša na úrovni 1,5 %⁶. Od 1. 8. 2020 sa jeho úroveň rozhodnutím NBS č. 15/2019 z 23. 7. 2019 zvyšuje na 2,0 % úroveň⁷.

TABUĽKA 1 HODNOTY PROTICYKICKÉHO KAPITÁLOVÉHO VANKÚŠA PRE SLOVENSKÉ EXPOZÍCIE	
Obdobie účinnosti	Miera
1. 8. 2019 – 31. 7. 2020	1,50 %
1. 8. 2020 –	2,00 %

Zdroj: NBS

⁵ Nariadenie Rady (EÚ) č. 1024/2013 z 15. októbra 2013, ktorým sa Európska centrálna banka poveruje osobitnými úlohami, pokiaľ ide o politiky týkajúce sa prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami, ďalej len „nariadenie SSM“.

⁶ https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_Vestnik/ROZ-6-2018.pdf

⁷ https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_Vestnik/ROZ_15_2019.pdf

Prehľad aktuálneho nastavenia mier proticyklického kapitálového vankúša v iných krajinách a výhľad ich vývoja v nasledujúcich štvrťrokoch zobrazuje Tabuľka 6 v prílohe.

Vankúš pre významné banky

V súlade s rozhodnutiami NBS č. 5/2017 a 6/2017 z 30. 5. 2017 majú identifikované lokálne systémovo významné banky od 1. 1. 2018 povinnosť udržiavať vankúš pre O-SII a vankúš na krytie systémového rizika, ktorý bol stanovený na celkovej úrovni 1 % až 2 % rizikových expozícií. Na základe rozhodnutí NBS č. 3/2019 a 4/2019 z 28. 5. 2019 sa celková úroveň týchto kapitálových vankúšov od 1. 1. 2020 nemení.

TABUĽKA 2 PREHĽAD ÚROVNÍ VANKÚŠA PRE O-SII A VANKÚŠA NA KRYTIE SYSTÉMOVÉHO RIZIKA		
	Vankúš pre O-SII platný od 1. 1. 2018	Vankúš na krytie systémového rizika platný od 1. 1. 2018
Československá obchodná banka, a.s.	1,00 %	-
Poštová banka, a.s.	1,00 %	-
Slovenská sporiteľňa, a.s.	1,00 %	1,00 %
Tatra banka, a.s.	0,50 %	1,00 %
Všeobecná úverová banka, a.s.	1,00 %	1,00 %

Zdroj: NBS

Podmienky poskytovania retailových úverov

Dňa 29. 5. 2018 Banková rada NBS schválila novely opatrení NBS o spotrebiteľských úveroch a o úveroch na bývanie. V prvom rade sa tým sprísnila pravidlá na pomer úveru a jeho zabezpečenia (tzv. LTV). Vylúčili sa úvery s LTV nad 90 % a zároveň sa znížil podiel úverov s LTV nad 80 %. V druhom rade bol zavedený nový limit na pomer celkovej zadlženosti k príjmu spotrebiteľa (tzv. DTI) na úrovni 8. Z tohto limitu je umožnená všeobecná výnimka, ktorá sa bude postupne sprísňovať. Novely nadobudli účinnosť 1. 7. 2018. V súlade s týmito novelami sa od 1. 7. 2019 znížil maximálny podiel nových úverov na bývanie s LTV nad 80 % na 20 % a maximálny podiel nových úverov s DTI nad 8 na 10 % celkového objemu nových úverov. Časť týchto úverov (5 % celkového objemu nových úverov) môže byť poskytnutá iba mladým klientom do 35 rokov s príjmom neprevyšujúcim 1,3-násobok priemernej mzdy, pričom maximálna hodnota DTI pri týchto úveroch je 9.

TABUĽKA 3 LIMITY NA PODMIENKY POSKYTOVANIA ÚVEROV			
Ukazovateľ	Výpočet	Parameter	Limit
Ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať úver	$\frac{\text{splátky všetkých fin. záväzkov}^{1)}}{\text{čisté príjmy} - \text{život. minimum}}$	Max. hodnota ukazovateľa	80 % ²⁾
Ukazovateľ zabezpečenia úveru (loan-to-value, LTV) ³⁾	$\frac{\text{výška zadĺženia}}{\text{hodnota zabezpečenia}}$	Max. LTV	90 %
Ukazovateľ celkovej zadĺženosti k príjmu (debt-to-income, DTI)	$\frac{\text{celková zadĺženosť}}{\text{ročný čistý príjem}}$	Max. podiel nových úverov s LTV > 80 %	Od 1. 7. 2019: 20 %
Maximálna lehota splatnosti		Zabezp. nehnuteľ. alebo poskyt. stav. sporiteľňami	30 rokov ⁵⁾
		Ostatné	8 rokov

Zdroj: NBS

Poznámka: Jednotlivé limity sa overujú len v čase, keď je poskytnutý nový úver, alebo keď dochádza k výraznému navýšeniu existujúceho úveru. Povinnosť uplatňovať jednotlivé opatrenia sa nevzťahuje na úvery, ktorými sa refinancujú iné úvery, pokiaľ nedochádza k navýšeniu istiny o viac ako 2000 € alebo 5 % (podľa toho, ktorá z týchto hodnôt je menšia).

1) Započítava sa výška splátok úverov pri zohľadnení nárastu úrokových sadzieb.

2) Výnimky, pri ktorých je limit na ukazovateľ schopnosti splácať vo výške 100 %:

- spotrebiteľské úvery, ktoré spolu s existujúcim dlhom spotrebiteľa neprevyšujú jeho ročný čistý príjem,
- lízing s akontáciou aspoň 20 %, ktorý spolu s existujúcim dlhom neprevyšuje 1,5-násobok ročného príjmu.

3) Limit sa vzťahuje iba na úvery na bývanie.

4) Prvých 5 % je bez dodatočných podmienok, druhých 5 % je možné poskytnúť len pri splnení nasledujúcich dodatočných podmienok: úvery na bývanie poskytované klientom do 35 rokov s príjmom neprevyšujúcim 1,3-násobok priemernej mzdy a DTI pri týchto úveroch neprevyšuje hodnotu 9.

5) Nad tento limit je možné poskytnúť 10 % nových úverov založených nehnuteľnosťou.

Ďalšie aktuálne platné nástroje makroprudenciálnej politiky, pokrývajúce najmä oblasť kapitálových požiadaviek, zobrazujú Tabuľka 5 až Tabuľka 7 v prílohe.

2.3 Možné použitie nástrojov makroprudenciálnej politiky v strednodobom horizonte

Oblasť poskytovania retailových úverov

Národná banka Slovenska implementovala viacero opatrení na strane poskytovania retailových úverov (opísané vyššie), ktorých cieľom je znížiť tvorbu rizík súvisiacich s nadmerným rastom na úverom trhu. Od 1. 7. 2019 sa zároveň ukončilo obdobie postupného sprísňovania podmienok poskytovania retailových úverov vyplývajúce z opatrení NBS č. 6/2018 a 7/2018.

NBS pozorne analyzuje vývoj úverov, osobitne na trhu úverov na bývanie, kde v treťom štvrtroku 2019 došlo k ďalšiemu poklesu úrokových sadzieb. V prípade pokračovania tvorby rizík je NBS pripravená sprísniť nastavenia vybraných úverových štandardov.

Očakávaný vývoj miery proticyklického kapitálového vankúša v nasledujúcom štvrtroku

Napriek spomaľujúcej intenzite rizikových trendov, riziká spojené s finančným cyklom ostávajú prítomné, pričom sa kumulujú v úverovom portfóliu. Z tohto dôvodu význam prítomnosti kapitálových vankúšov vrátane proticyklického kapitálového vankúša v bankovom sektore ostáva vysoký. **Vzhľadom na aktuálny vývoj sa výška proticyklického kapitálového vankúša javí ako primeraná a aktuálne nepredpokladáme potrebu zvyšovať úroveň proticyklického kapitálového vankúša v nasledujúcom štvrtroku. Zároveň v prípade vzniku nepriaznivých okolností na finančnom trhu, najmä v prípade kumulácie kreditných strát v bankovom sektore, je Národná banka Slovenska pripravená okamžite pristúpiť k zníženiu úrovne proticyklického kapitálového vankúša v potrebnej miere.**

2.4 Rozhodnutia ECB týkajúce sa slovenského bankového sektora k príslušnému štvrtroku

K 16. 10. 2019 nebolo zo strany Európskej centrálnej banky vydané žiadne rozhodnutie v oblasti makroprudenciálnej politiky vo vzťahu k slovenskému bankovému sektoru.

3 Ciele makroprudenciálnej politiky

TABUĽKA 4 CIELE MAKROPRUDENCIÁLNEJ POLITIKY		
Ciele	Riziká	Reakcia NBS
Zmierňovanie a prevencia nadmerného úverového rastu	Rast zadlženosti domácností a podnikov, úverovanie podnikového sektora vrátane komerčných nehnuteľností, riziká vyplývajúce z makroekonomického vývoja doma a v zahraničí a z vývoja na finančných trhoch	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivovaný proticyklický kapitálový vankúš (1,25 % do 31. 7. 2019, od 1. 8. 2019 do 31. 7. 2020 na úrovni 1,5 % a od 1. 8. 2020 na úrovni 2,00 %) • Opatrenia v oblasti obozretného poskytovania úverov na bývanie a spotrebiteľských úverov
Posilnenie odolnosti finančného systému	Udržateľnosť obchodných modelov, riziká makroekonomického vývoja doma a v zahraničí	<ul style="list-style-type: none"> • Implementovaný vankúš na zachovanie kapitálu vo výške 2,5 % • Aktivovaný proticyklický kapitálový vankúš (1,25 % do 31. 7. 2019, od 1. 8. 2019 do 31. 7. 2020 na úrovni 1,5 % a od 1. 8. 2020 na úrovni 2,00 %) • Zavedený vankúš pre O-SII a vankúš na krytie systémového rizika pre päť najväčších bánk • Opatrenia v oblasti obozretného poskytovania úverov na bývanie a spotrebiteľských úverov
Zmierňovanie a prevencia nadmerného nesúladu splatností v bilancii bánk a nízkej trhovej likvidity	Prehľbujúci sa nesúlad splatností aktív a pasív, rast dlhodobých aktív v dôsledku rastu úverov, rast podielu úverov ku vkladom	<ul style="list-style-type: none"> • Nový legislatívny rámec pre emitovanie krytých dlhopisov s možným pozitívnym dopadom na stabilné dlhodobé financovanie bánk
Limitovanie rizika priamej a nepriamej koncentrácie	Relatívne vysoká koncentrácia (časti) portfólia alebo vyššie vystavenie voči vlastnej skupine v niektorých inštitúciách alebo fondoch	<ul style="list-style-type: none"> • Zavedený O-SII vankúš a vankúš na krytie systémového rizika pre päť najväčších bánk z dôvodu ich systémovej významnosti
Limitovanie systémového dopadu nevhodne nastavených zámerov s cieľom znížiť morálny hazard	Existencia príliš veľkých bánk vzhľadom na globálnu/domácu ekonomiku, rastúca previazanosť finančných subjektov na finančných sprostredkovateľov, potenciálne uvoľnenie regulačných pravidiel EÚ pre banky, ktoré sú dcérskymi spoločnosťami zahraničných bánk, a to v oblasti likvidity, kapitálu a majetkovej angažovanosti v rámci bankovej únie, riziká v nebankových sektoroch	<ul style="list-style-type: none"> • Zavedený vankúš pre O-SII a vankúš na krytie systémového rizika pre päť najväčších bánk • Zákony o úveroch na bývanie a o spotrebiteľských úveroch vyžadujú od finančných inštitúcií obozretnosť pri spolupráci s finančnými sprostredkovateľmi • Dohľad nad nebankovými spoločnosťami poskytujúcimi úvery • Od roku 2015 výrazne posilnené aj kompetencie a výkon dohľadu v oblasti ochrany finančného spotrebiteľa
Posilnenie odolnosti infraštruktúry finančného trhu	Funkčnosť platobných systémov, úroveň krytia krytých vkladov, vplyv digitálnych inovácií v oblasti finančných služieb na finančnú stabilitu	

Poznámka: Aktuálny význam cieľa pre finančnú stabilitu, legenda:

Vysoký Stredný Nízky

4 Prílohy

TABUĽKA 5 AKTUÁLNE NASTAVENIE KAPITÁLOVÝCH VANKÚŠOV
PLATNÝCH PRE SR

Makroprudenciálny nástroj	Hodnota	Poznámka
Vankúš na zachovanie kapitálu (§ 33b zákona o bankách)	2,5 %	
Miera proticyklického kapitálového vankúša (§ 33g zákona o bankách)	1,5 %	Ďalšie zvýšenie na 2 % od 1. 8. 2020
Vankúš pre O-SII (§ 33d zákona o bankách) ¹	0,5 % až 1 %	
Vankúš na krytie systémového rizika (§ 33e zákona o bankách) ²	1 %	

Zdroj: NBS

Poznámka:

¹ Vankúš pre O-SII je určený pre Československú obchodnú banku, a.s., Poštovú banku, a.s., Slovenskú sporiteľňu, a.s., Tatra banku, a.s. a Všeobecnú úverovú banku, a.s.

² Vankúš na krytie systémového rizika je určený pre Slovenskú sporiteľňu, a.s., Tatra banku, a.s. a Všeobecnú úverovú banku, a.s.

TABUĽKA 6 AKTUÁLNE NASTAVENIE MIERY PROTICYKLICKÉHO KAPITÁLOVÉHO VANKÚŠA PLATNEJ PRE ZAHRANIČNÉ EXPOZÍCIE (§ 33I A § 33J ZÁKONA O BANKÁCH) A VÝHLAD ICH VÝVOJA V NASLEDUJÚCICH ŠTVRŤROKOCH

Krajina		31.12.2018	31.3.2019	30.6.2019	30.9.2019	31.12.2019	31.3.2020	30.6.2020	30.9.2020	31.12.2020	Poznámka
Krajiny EÚ	Belgicko	0	0	0	0	0	0	0	0,5	0,5	↑ na 0,5 % od 1.7.2020
	Bulharsko	0	0	0	0	0,5	0,5	1	1	1	↑ na 0,5 % od 1.10.2019 a na 1 % od 1.4.2020
	Česká rep,	1	1,25	1,25	1,5	1,5	1,75	1,75	2	2	↑ na 1,5 % od 1.7.2019, na 1,75 % od 1.1.2020 a na 2 % od 1.7.2020
	Dánsko	0	0,5	0,5	1	1	1	1,5	1,5	1,5	↑ na 1 % od 30.9.2019 a na 1,5 % od 30.6.2020
	Francúzsko	0	0	0	0,25	0,25	0,25	0,5	0,5	0,5	↑ na 0,25 % od 1.7.2019 a na 0,5 % od 2.4.2020
	Írsko	0	0	0	1	1	1	1	1	1	↑ na 1 % od 5.7.2019
	Litva	0,5	0,5	1	1	1	1	1	1	1	
	Luxembursko	0	0	0	0	0	0,25	0,25	0,25	0,25	↑ na 0,25 % od 1.1.2020
	Nemecko	0	0	0	0	0	0	0	0,25	0,25	↑ na 0,25 % od 1.7.2020
	Spoj, kráľ,	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Švédsko	2	2	2	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	↑ na 2,5 % od 19.9.2019
Krajiny mimo EÚ	Island	1,25	1,25	1,75	1,75	1,75	2	2	2	2	↑ na 1,75 % od 15.5.2019 a na 2 % od 1.2.2020
	Hongkong	1,88	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	↑ na 2,5 % od 1.1.2019
	Nórsko	2	2	2	2	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	↑ na 2,5 % od 31.12.2019

Zdroj: ESRB, BIS

Poznámka: V tabuľke sú zobrazené iba krajiny, ktoré stanovili nenulovú úroveň miery proticyklického kapitálového vankúša. Budúce hodnoty vychádzajú z aktuálne platných rozhodnutí, prostredníctvom dodatočných rozhodnutí sa však môžu zmeniť.

TABUĽKA 7 AKTUÁLNE NASTAVENIE ĎALŠÍCH VANKÚŠOV A PARAMETROV PRE EXPOZÍCIE VOČI ZAHRANIČNÝM KRAJINÁM, KTORÉ PLATIA AJ PRE SLOVENSKÉ BANKY

Krajina	Makroprudenciálny nástroj	Hodnota
Estónsko	Vankúš na krytie systémového rizika (§ 33f zákona o bankách)	1 %
Švédsko, Rumunsko	Riziková váha priradená expozíciám plne zabezpečeným hypotékami na nehnuteľný majetok určený na podnikanie (čl, 124 nariadenia CRR)	100 %
Nórsko	Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na bývanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád (čl, 164 nariadenia CRR)	20 %

Zdroj: NBS, ESRB

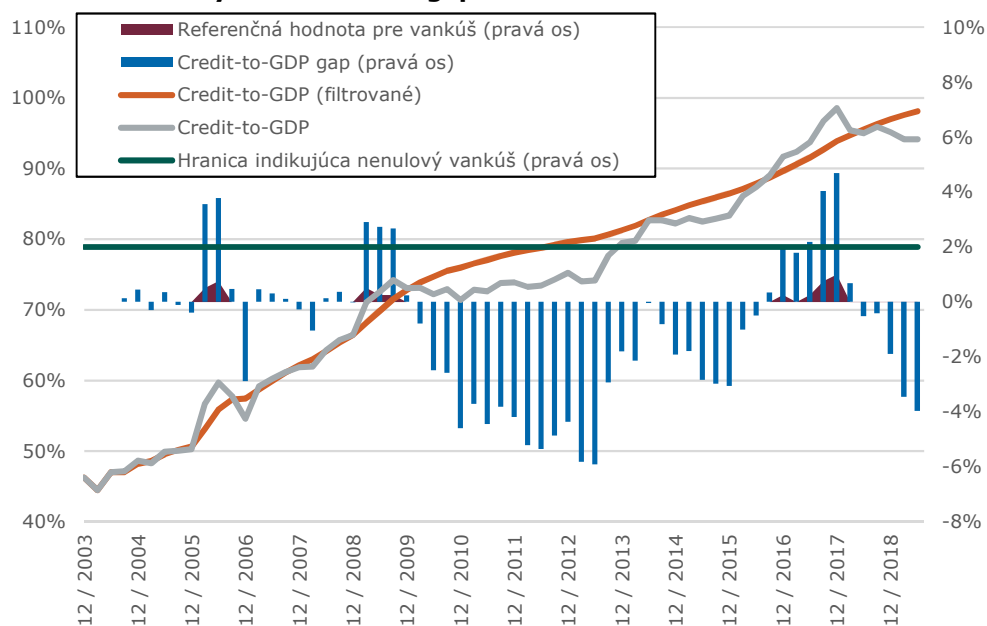
TABUĽKA 8 AKTUÁLNE PLATNÉ MAKROPRUDENCIÁLNE OPATRENIA PRIJATÉ V INÝCH KRAJINÁCH EÚ, KTORÉ Z DÔVODU NÍZKEJ EXPOZÍCIE NEPLATIA PRE SLOVENSKÉ BANKY

Krajina	Makroprudenciálny nástroj	Hodnota
Belgicko	Navýšenie rizikovej váhy pre retailové expozície zabezpečené belgickými rezidenčnými nehnuteľnosťami pre banky využívajúce prístup interných ratingov (čl, 458(2)(d)(vi) nariadenia CRR)	5 p. b. + 33 % priemernej rizikovej váhy
Fínsko	Minimálna hodnota priemernej rizikovej váhy pre expozície zabezpečené fínskymi nehnuteľnosťami pre banky využívajúce prístup interných ratingov (čl, 458(2)(d)(vi) nariadenia CRR)	15 %
Francúzsko	Limit na majetkovú angažovanosť voči vysoko zadlženým nefinančným francúzskym spoločnostiam pre globálne a lokálne systémovo významné banky (čl, 458(2)(d)(ii) nariadenia CRR) NBS v tejto súvislosti upozorňuje na systémové riziká spojené so zvýšeným využívaním pákového efektu veľkými nefinančnými korporáciami so sídlom vo Francúzsku⁸	5 % vlastných zdrojov
Švédsko	Minimálna hodnota priemernej rizikovej váhy pre retailové expozície voči švédskym klientom, zabezpečené nehnuteľnosťami pre banky využívajúce prístup interných ratingov (čl, 458(2)(d)(vi) nariadenia CRR)	25 %

Zdroj: NBS, ESRB

⁸ Upozornenie v súlade s Odporúčaním ESRB/2015/2.

Graf 1
Štandardizovaný credit-to-GDP gap

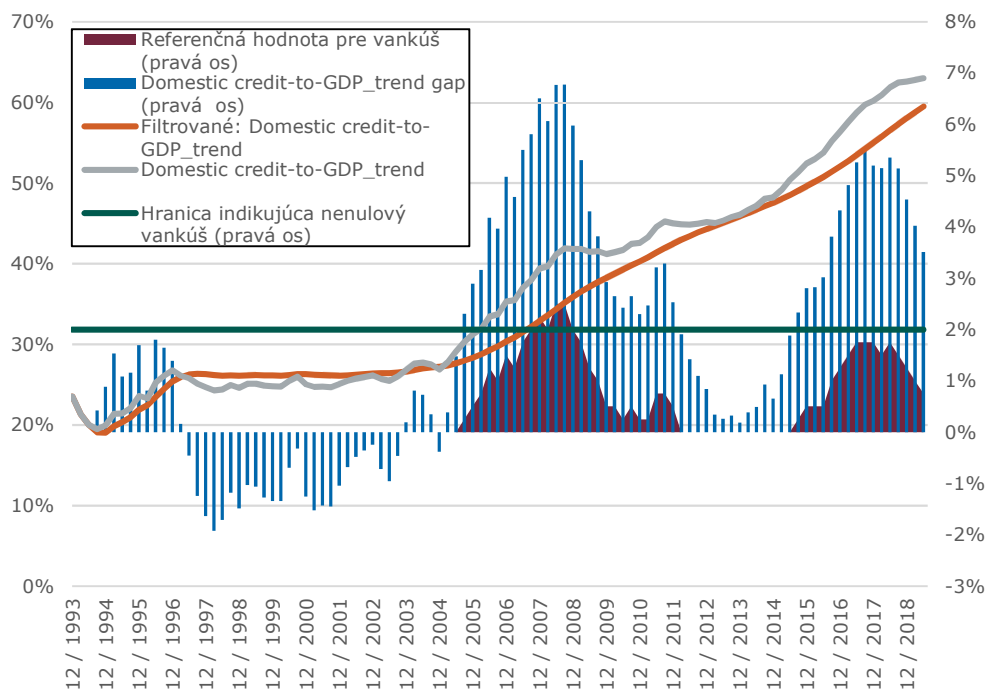
Zdroj: NBS, ŠÚ SR

Poznámka: Štandardizovaný credit-to-GDP gap vychádza z celkového dlhu nefinančných podnikov a domácností.

Kalibrácia referenčnej hodnoty je v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, príloha, časť II.

Hranica indikujúca nenulový proticyklický kapitálový vankúš a hodnoty „gapu“ sú zobrazené na pravej osi.

Graf 2
Domestic credit-to-GDP_{trend} gap

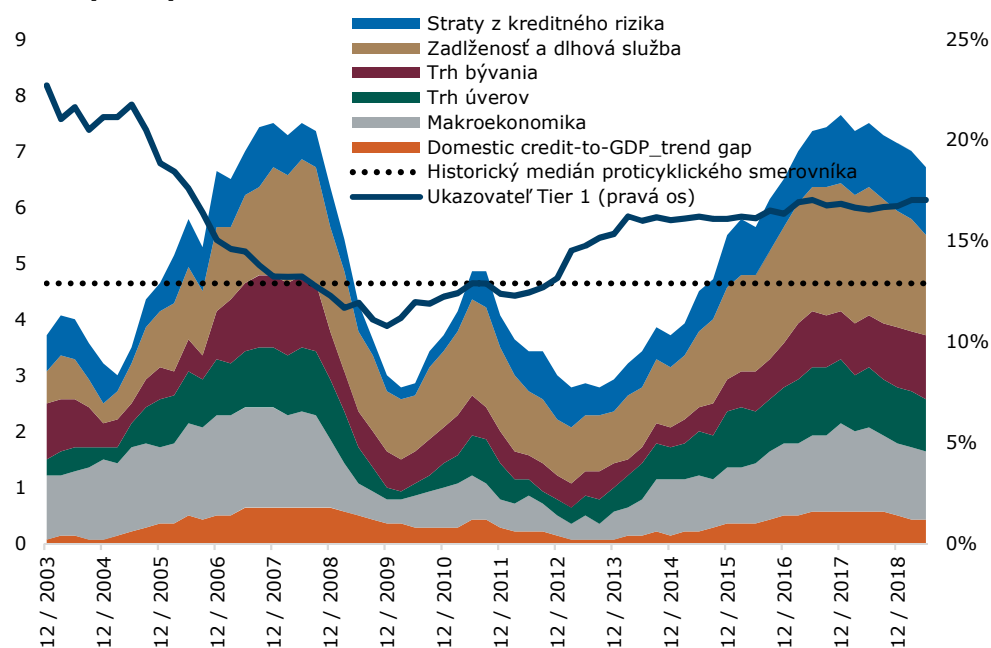
Zdroj: NBS, ŠÚ SR

Poznámka: Domestic credit-to-GDP_{trend} gap vychádza z úverov podnikom a domácnostiam poskytnutých domácim bankovým sektorom.

Domestic credit-to-GDP_{trend} gap je vypočítaný podľa § 33g, odsek 2a zákona o bankách a v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, časť B2.

Hranica indikujúca nenulový proticyklický kapitálový vankúš a hodnoty „gapu“ sú zobrazené na pravej osi.

Graf 3
Proticyklický smerovník

Zdroj: NBS, ŠÚ SR, CMN

Poznámka: Ukazovateľ je vypočítaný v súlade s § 33g, odsek 1c, zákona o bankách a v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, časti C a D.

TABUĽKA 9 ÚROVNE REFERENČNÝCH UKAZOVATEĽOV K 30. 6. 2019			
Stĺpec	Referenčná hodnota	Podiel dlhu na HDP	Odchýlka podielu dlhu na HDP od svojho dlhodobého trendu
Štandardizovaný Credit-to-GDP gap (Graf 1)	0,00 %	94,1 %	-3,97 %
Domestic credit-to-GDP _{trend} gap (Graf 2)	0,75 %	61,0 %	3,51 %
Proticyklický smerovník (Graf 3)	1,75 %	-	-

Zdroj: NBS

Poznámka: Tabuľka je zostavená na základe povinnosti vyplývajúcej z § 33g, odsek 2, zákona o bankách a v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, príloha, časť II.

Štandardizovaný Credit-to-GDP gap zatiaľ nemá výpovednú hodnotu z hľadiska miery proticyklického kapitálového vankúša z dôvodu krátkosti časového radu.